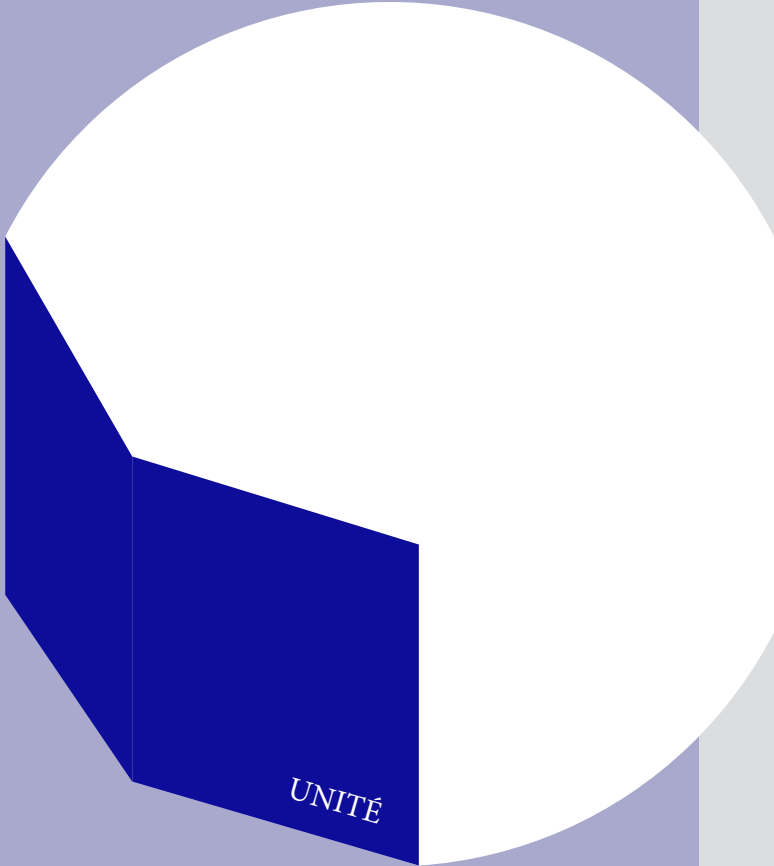

Ceci n'est pas un magazine

U
N
I
T
É

22/
23

Groet v/d G3

Ons Existenz Jaar, het 28ste werkingsjaar, loopt weer ten einde. Deze editie van Unité is ons aller laatste wapenfeit.

Met een glimlach kijken we terug op wat we verwezenlijkt hebben de afgelopen maanden. Van een intrigerende Vectorworkshop tot onvergetelijke feestjes: Bauhouse, een silent disco, de kerstcantus en de cavacantus. Ook de Existenzweek was weer een editie om nooit te vergeten. Of we geslaagd zijn in ons opzet om de leegstand in het Leuvense aan te kaarten, en te bewijzen dat er nog genoeg ruimte is om mensen samen te brengen in de stad? Oordeel gerust zelf. Eén ding is zeker: de afwezigen hadden ongelijk.

Met een even grote glimlach geven we de fakkel door aan onze opvolgers. Een compleet nieuw team, vol van engagement en enthousiasme, staat klaar om pagina 29 van Existenz te schrijven.

Bedankt aan iedereen om mee aan dit Existenzjaar te schrijven!

Groeten van de G3

Inhoud

- p 1-2 Groet v/d G3
Inhoud
Voorwoord v/d Redactie
- p 3-4 1 | Neuro-architectuur in de praktijk - In gesprek met Kris Brouwers, DesignMinds
p 5-6 2 | Evenwicht: op zoek naar een toestand van harmonie - Hilde Vanaenrode
3 | Een ziekenhuis op menselijke schaal - New North Zealand Hospital
4 | De 15-minuten stad - *An old model based on (re)newed priorities*
5 | 3-30-300 - De weg naar groenere en gezondere steden
6 | Lacaton & Vassal: een humanistische visie op architectuur
- p 7-8 Foto-collage Existenzweek 22/23

Voorwoord v/d Redactie

Ceci n'est pas un magazine.
Ceci est pour vous.

Wij zijn Unité. Al jarenlang maakt deze werkgroep van Existenz tijdschriften. Voor studenten, van studenten.

Maar wat als studenten soms gewoonweg de tijd niet meer vinden om magazines te lezen? Wat als we op zijn na een lange dag?

Daarom gooien we het roer eenmaal volledig om. Daarom is deze Unité geen magazine, maar wel een vouwbare poster.

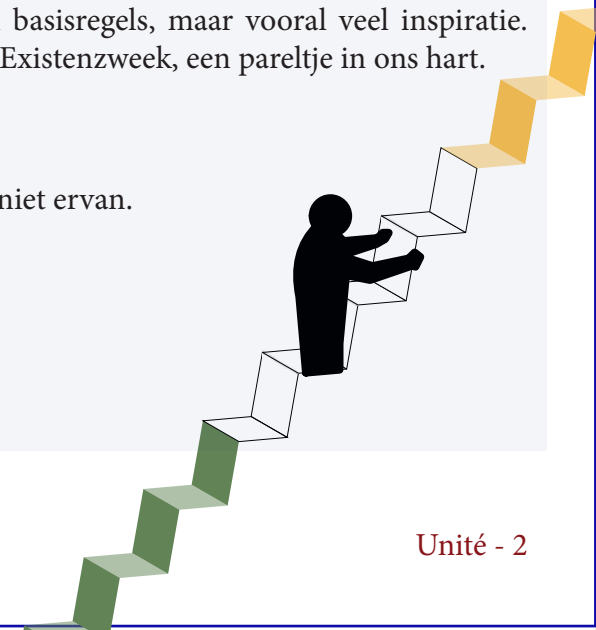
Vouw zoveel pagina's open als je wil. Lees waar je tijd voor hebt. Of kijk gewoon en geniet van wat wij voor jullie hebben proberen verzamelen.

Op een toegankelijke manier, voor iedereen. Voor jullie!

De cijfers liegen er niet om. Wij, mensen, studenten strugglen. Gezondheidsproblemen, mentaal en fysiek, zijn een belangrijk topic geworden in vele discussies, maar het weegt toch nog steeds niet genoeg door. Met onze redactie gingen we op onderzoek naar grote en kleine dingen binnen architectuur en planning die zich met dit onderwerp bezig houden. We vonden projecten, interessante woorden en basisregels, maar vooral veel inspiratie. Ook blikken we even terug op onze Existenzweek, een pareltje in ons hart.

Vouwen maar! En geniet ervan.

De redactie
Paulien, Ruben, Natasja en Luna

1 | Neuro-architectuur in de praktijk

Dat onze bebouwde omgeving een invloed heeft op onze gemoedstoestand is al langer gekend. Om na te gaan hoe onze omgeving ons beïnvloed ontstond een kruisbestuiving tussen architectuur en neurowetenschappen: de neuro-architectuur. Hoewel dit onderzoeksdomein nog zeer ongekend is in België, wordt het al toegepast bij onze noorderburen. Daarom spraken we met Kris Brouwers, oprichter van DesignMinds in Utrecht, over de toepassing van neuro-architectuur in de praktijk.

[Kris Brouwers © DesignMinds]

Kan u uw bureau kort voorstellen?

DesignMinds richt zich op neuroarchitectuur en is gespecialiseerd in het ontwerpen van inclusieve speeltuinen.

Wat verstaat u onder het begrip “neuro-architectuur”?

Neuroarchitectuur is het raakvlak tussen architectuur en neurowetenschappen. Het is een discipline die wetenschappelijk onderzoek (over de invloed van de gebouwde omgeving op onze hersenen en gedrag) gebruikt om ruimtelijke ontwerpen en het welzijn van de mens te verbeteren.

Hoe past u neuro-architectuur toe in uw ontwerpen? Kan u hiervan ook een voorbeeld geven voor een specifiek project?

De toepassing van neuroarchitectuur is heel breed, daarom richten wij ons niet alleen op architectuur, maar ook op interieur en landschapsarchitectuur. Zo houden we ons bezig met kantoren, woningen, openbare ruimtes, scholen en speeltuinen.

Omdat een goed ontworpen omgeving belangrijk is voor mensen met een beperking, werd dit automatisch onze grootste doelgroep. De afgelopen 10 jaar hebben we veel kennis vergaard over verschillende beperkingen. Het ontwerpen van inclusieve speeltuinen is een specifieke en concrete aftakking van neuroarchitectuur waarin we ons hebben gespecialiseerd.

Naast ontwerpen geven wij ook advies. Tevens houden we ons bezig met bewustwording, toegankelijkheid en de implementatie van neuroarchitectuur op educatief niveau.

Heeft u ooit zelf onderzoek gedaan of doet u momenteel actief onderzoek?

Tijdens mijn master heb ik een jaar lang onderzoek gedaan naar de spelontwikkeling van kinderen met een visuele beperking. Deze kennis vormt de basis van DesignMinds. Vanuit hier is de kennis in de afgelopen 10 jaar vergroot naar meer zowel fysieke als mentale beperkingen en tevens ernstige meervoudige beperkingen.

Bij ieder nieuw project stellen we een speciaal team samen van benodigde experts en betrokkenen. Onze ontwerpen zijn gebaseerd op enerzijds bestaand onderzoek en anderzijds projectspecifieke kennis t.b.v. doelgroep, functie en locatie.

[plattegrond Visio de Heukelom © DesignMinds]

Is er al een substantiële hoeveelheid onderzoek gedaan die gebruikt kan worden door architecten?

In het algemeen is het meeste onderzoek gedaan binnen de medische wereld, omdat daar in het verleden meer vraag naar was. Maar ook daar is nuttige informatie voor andere functiedoeleinden uit te halen. Er mag zeker meer aandacht gevestigd worden op dit onderwerp.

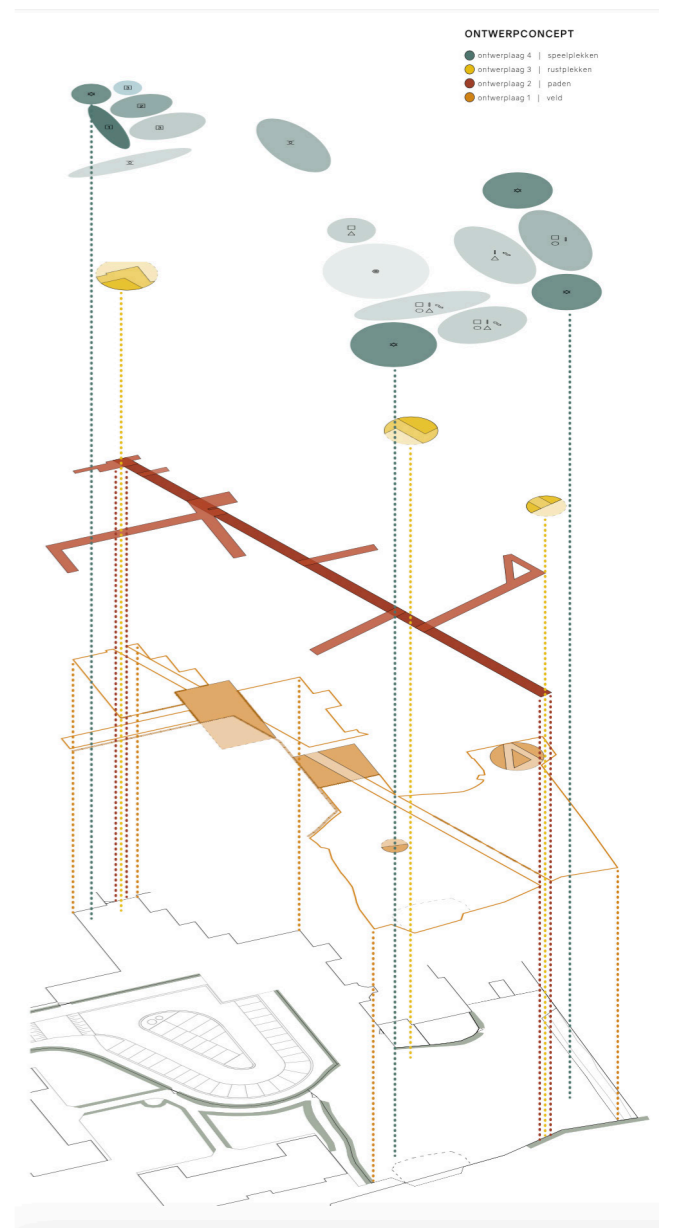
Heeft DesignMinds ontwerpen gecreëerd die duidelijk een positieve effect hebben op de omwonenden en toevallige passanten?

Zeker. Wat inclusieve speeltuinen betreft is ons project voor De Koninklijke Visio in Haren een goed voorbeeld van een specifieke toepassing. De kinderen die gebruik maken van die speeltuin zijn veel zelfredzamer geworden en kunnen en durven meer dan de begeleiders ooit hadden gedacht.

Zijn er gouden regels in de neuro-architectuur waar in elk ontwerp rekening mee zou moeten gehouden worden?

Deze vraag is te complex om te beantwoorden. Neuroarchitectuur is zo breed, dat er voor iedere functie en tak weer een heel specialisme te benoemen valt.

Je hebt namelijk meerdere facetten: onderzoek, toepassing van onderzoek in ontwerp of advisering, verschillende vakgebieden met eigen toepasbaarheden, verschillende functies en ook nog uiteenlopende doelgroepen.

[ontwerpplagen Visio de Heukelom © DesignMinds]

[Visio de Heukelom © DesignMinds]

2 | Evenwicht: op zoek naar een toestand van harmonie

- Hilde Vanaenrode

De laatste Coronamaatregelen liggen ongeveer een jaar achter ons. We kunnen reeds geruime tijd weer doen wat we vóór het Coronatijdperk deden, maar feit is dat velen van ons de draad niet gewoon weer hebben opgepakt. We doen vele dingen anders. Zo ook studenten...

Nu de lessen weer live doorgaan, iets waar iedereen reikhalzend naar uitkeek, worden deze toch regelmatig massaal geskipt en online bekeken. 'Van online lessen steken we meer op omdat we regelmatig op de pauzeknop kunnen drukken en zo betere notities kunnen nemen.' Dat geloof ik graag en als de verwerking gelijktijdig kan gebeuren is dat zeker een pluspunt. Maar de keerzijde van de medaille baart me zorgen. Studenten die de lessen grotendeels online op kot bekijken, en dat zijn er veel, missen vele sociale interactie met medestudenten. Er kan dan niet, of veel minder, spontaan gevraagd worden hoe het met de andere gaat, of hij|zij ook wat moeilijkheden ondervindt met bepaalde delen van de leerstof, of hij|zij ook stress en druk ervaart... enz. Nochtans is regelmatig ventileren en raad vragen of geven aan elkaar erg belangrijk opdat studenten zich mentaal sterk zouden voelen. En laat dat laatste nu nog niet helemaal een feit zijn. Het gaat al beter met de gemiddelde student op mentaal vlak, maar er zijn zeker nog veel te veel studenten die zich niet goed voelen. Ze kampen met stress, eenzaamheid, prestatiedruk,... enz. Voor deze groep van studenten is het overwegend online zijn nefast. Zeker als ook de sociale media alleen maar beelden van geweldige reizen, spetterende feesten en uitsluitend lachende 'vrienden' vertonen, alsof het leven van anderen alleen maar bestaat uit geluk, plezier en blijdschap. Een gezond evenwicht is dus de boodschap.

Dat is overigens de rode draad binnen onze opleiding. Ook het ontwerpen en het verwerken van de leerstof van de vakken dienen we regelmatig op de weegschaal te leggen. Dat is nodig om alles tot een goed einde te kunnen brengen, maar dat is zeker ook nodig om de stress onder controle te kunnen houden. Vele studenten ervaren immers heel wat stress omdat ze achterop geraken met het verwerken van hun vakken. Het is daarom belangrijk de balans wat bij te stellen als zij overhelt. Veel is daar niet voor nodig. Kleine behapbare deeltjes die je verwerkt krijgt kunnen al heel wat doen voor je gemoedstoestand.

Ook het evenwicht tussen schoolwerk en ontspanning dient in ere te worden gehouden. De boog kan niet altijd gespannen staan, maar het verwerken van de leerstof vraagt uiteraard ook de nodige tijd. Als je ontspant moet je daar ten volle van genieten zonder gedachten toe te laten als 'Ik had misschien beter dit of dat nog gedaan.' Als je studeert probeer je dat zo geconcentreerd mogelijk te doen. Belangrijk is ook wel het evenwicht te vinden tussen dingen alleen te doen en in groep. Zelfs de ontspanning. Een favoriete film bekijken kan je vanop je zetel via Netflix, maar deze in een bioscoop gaan kijken met vrienden draagt zoveel meer bij aan je geluksgevoel.

Of we ons mentaal sterk of minder sterk voelen, gelukkig of minder gelukkig zijn, hangt uiteraard af van vele factoren, maar het streven naar evenwichten, en er zijn er nog vele andere, zal je zeker al een stapje dichterbij brengen bij een toestand van harmonie.

Ga ervoor!
Hilde

3 | Een ziekenhuis op menselijke schaal

- New North Zealand Hospital, Herzog & de Meuron Lauritzen Architects

Recent al eens langs het Universitair Ziekenhuis Leuven gepasseerd? Op vijftien jaar tijd is het ziekenhuis en haar medische campus dubbel zo groot geworden. We kunnen bijna spreken van een kleine Vlaamse stad in de stad Leuven zelf, met haar eigen winkels, bankkantoren, flats... Verstedelijken bleek dé oplossing te zijn om alles wat met geneeskunde te maken heeft te centraliseren op de bestaande campus, dat betekent mét herkenbare straten en pleinen om het overzicht te bewaren.

Klavertje vier - Het kan ook op een andere manier:

Herzog & de Meuron Lauritzen Architects hebben in Hilleroed (Denemarken) een ziekenhuis op menselijke schaal ontworpen met de idee het bestaande concept van ziekenhuizen in vraag te stellen en te herdefiniëren. “Studies hebben aangetoond dat de traditionele opbouw van onze ziekenhuizen in staat is gezonde patiënten zich ziek te laten voelen en fysiek en emotioneel te verzwakken.”

Ondanks de grote schaal telt het ziekenhuis slechts vier verdiepen en verzorgt het met haar organische vorm, als een klavertje vier, een gevoel van veiligheid en een efficiënte circulatie. De architecturale vormtaal omgeven door natuurlijk licht- en groen versterkt de genezing van elke patiënt. Een daktuin van 24 000 m² zorgt centraal voor een aantrekkelijk groen uitzicht waarin strategisch geplaatste atriums de natuurlijke lichtinval voor de lager gelegen niveaus verzorgen.

Bronnen:

<https://www.nieuwsblad.be/cnt/g0sk7fs3>

<https://vilhelmlauritzen.com/project/nyt-hospital-nordsjaelland>

<https://archello.com/project/new-north-zealand-hospital-2>

4 | De 15-minuten stad

- *An old model based on (re)newed priorities*

Als alwetend en oplettend architectuur student(e) heb je waarschijnlijk wel al eens van de term '15-minutenstad' gehoord. Het is vandaag de dag een hot topic binnenin de wereld van de stedenbouwkunde en stadsplanning. Vaak zelfs beschouwd als een figuurlijk streefdoel voor de steden van de toekomst. Naast vele praktische voordelen, zou het ook sterk bijdragen aan de kwaliteit van het dagelijkse leven in de stad en de mentale gezondheid van de mensen. Daarmee vonden wij het interessant om het in deze Unité editie eens even uit te lichten.

HET BASIS IDEE:

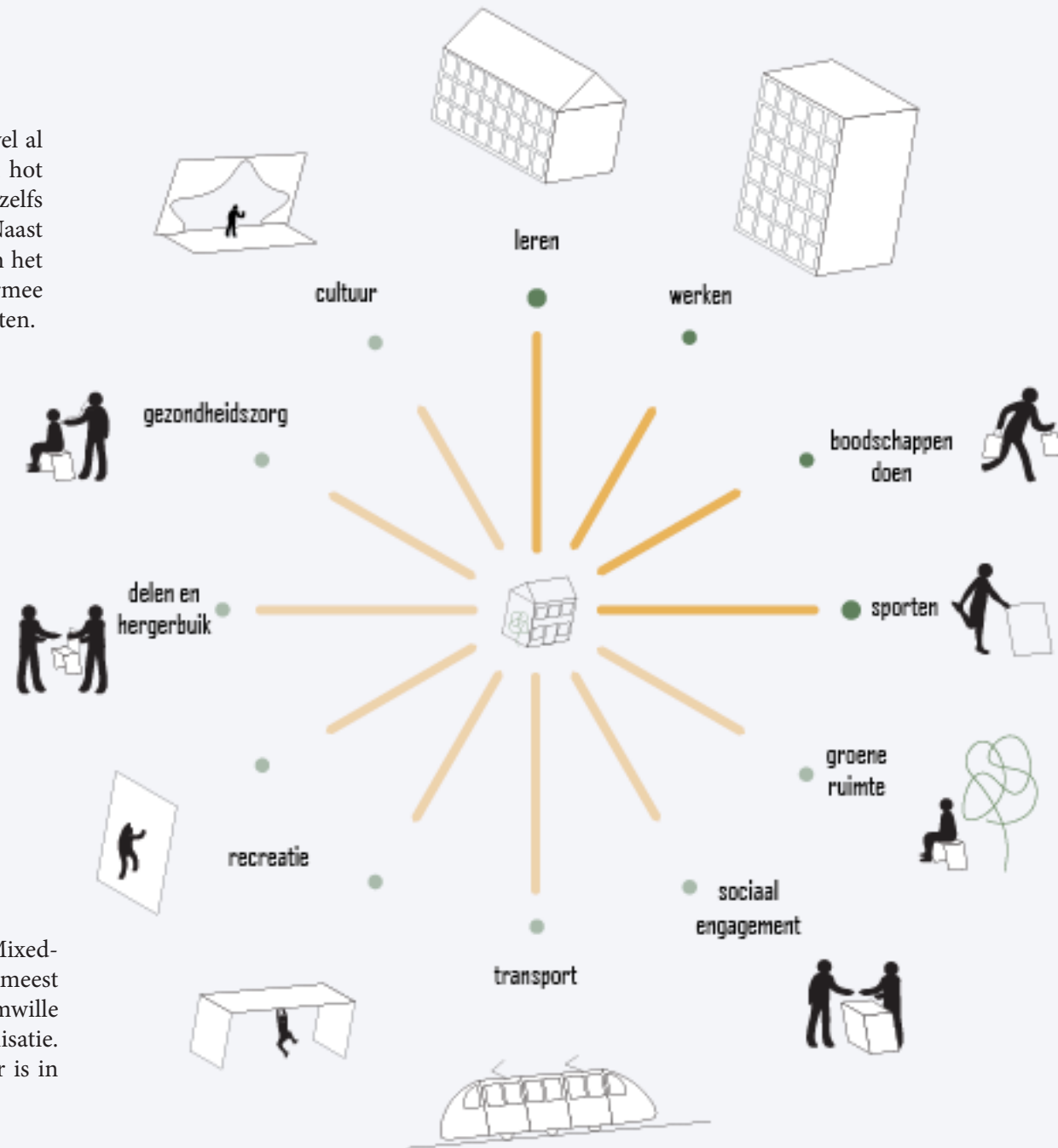
Deze nieuwe vorm van stadsplanning heeft als hoofddoel zoveel mogelijk basisbehoeften op wandel of fiets afstand van ieders huis te organiseren. Zo hoef je niet altijd je auto in te springen om naar je werk te gaan, even boodschappen te gaan doen, de kinderen naar school te brengen, naar de sportschool te gaan, en zo voort. Al deze dagelijkse handelingen met de fiets of te voet doen in plaats van die maffe vierwieler te gebruiken, is veel gezonder mentaal en fysiek.

SYMBOLISCHE 15

Hamer je niet vast op het getal 15, deze 15 minuten is eerder een symbolisch getal. Het verwijst naar hoe dagdagelijkse activiteiten dichter bij zouden moeten zijn, op een kwartiertje stappen of fietsen.

EEN OUD MODEL?

Een sleutelbegrip voor de 15-minuten-stad is functiemenging (Eng: Mixed-use development). Deze vorm van bouwen is historisch gezien de meest voorkomende. Pas met de wederopbouw werden functies gescheiden omwille van de negatieve milieu- en gezondheidseffecten ten gevolge van industrialisatie. De laatste decennia wordt functiemenging geherwaardeerd, wat voelbaar is in heel wat moderne stadsontwikkelingen van Brussel tot Toronto.

5 | 3-30-300

- De weg naar groenere en gezondere steden

Brussel is de Europese hoofdstad met het grootste aantal vroegtijdige sterfgevallen door het gebrek aan groene ruimte. Dit wees onderzoek uit in meer dan 1000 steden in 31 Europese landen. Europese steden zouden 43.000 sterfgevallen per jaar kunnen voorkomen, als we de vergroeningsaanbevelingen van de Wereldgezondheidsorganisatie zouden volgen.

TOP 5 EUROPESE HOOFDSTEDEN MET HET HOOGSTE AANTAL VROEGTIJDIGE STERFGEVALLEN DOOR HET GEBREK AAN GROENE RUIMTE:

- 1 Brussel
- 2 Kopenhagen
- 3 Boedapest
- 4 Parijs
- 5 Athene

3-30-300: WAT?

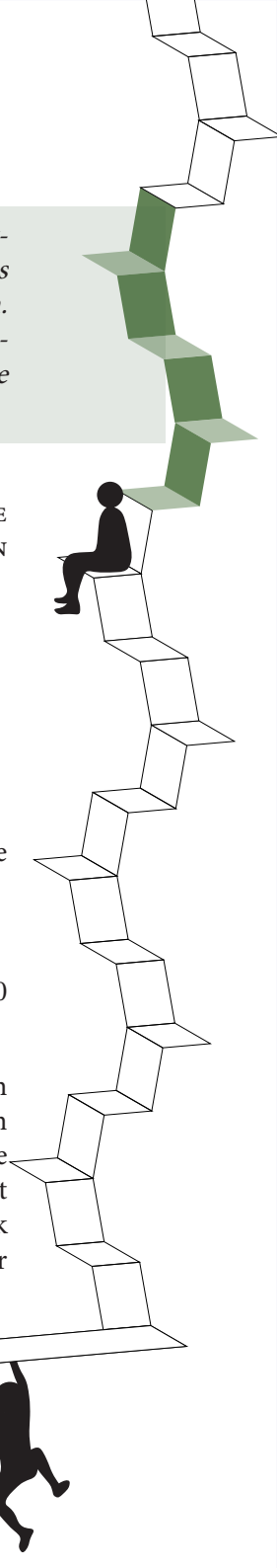
Deze richtlijn heeft als doel een eerlijke toegang tot groene ruimte voor iedereen. Er zijn 3 eenvoudige regels:

- 3 Zicht op minstens 3 omvangrijke bomen
- 30 Buurten bedekt met minstens 30% kruidendek
- 300 Toegang tot openbaar groen op minder dan 300

3-30-300: WAAROM?

Groene ruimte heeft heel wat gezondheidsvoordelen zoals een langere levensverwachting, minder hart- en vaatziekten én minder psychische problemen. Hiernaast zal groene ruimte ook een positief effect hebben op het milieu. Niet alleen het hitte-eilandeffect wordt er namelijk door verminderd, maar ook ecosystemen in de stad verbeteren en de biodiversiteit kan weer opfleuren.

Een eenvoudige regel dus, maar wel met een grote impact.

6 | Lacaton & Vassal: een humanistische visie op architectuur

Wist je dat Vectorworks een aantal laureaten van de prestigieuze Pritzker Prize onder zijn gebruikers telt? Het beroemde architectenduo Lacaton & Vassal, dat de prijs in 2021 in ontvangst nam, is er één van. Het viel de jury op hoe de verrijking van het menselijk leven altijd op de eerste plaats komt bij het duo. Hun belangrijkste doelstelling is dan ook niet om buitengewone architecturale creaties te verwezenlijken, maar om de woonfunctie centraal te plaatsen.

Saint-Vincent-de-Paul © Lacaton & Vassal, Gaëtan Redelsperger, Cyrille Marlin, Quartus Résidentiel, Le Bureau Jaune

De aanpak van de twee Franse architecten stelt een uitgesproken positieve visie voor: het bestaande gebruiken en transformeren om er iets beter mee te doen. Met respect voor de missie van de architect, voeren ze met zorg hun projecten uit en stellen ze samen met de bewoners van het gebouw nauwkeurig de gebreken vast. In een langzaam proces proberen ze “meer te doen met minder”, waarbij ze nooit de essentie uit het oog verliezen: het creëren van ruimte en flexibiliteit, meer daglicht binnenlaten en zorgen voor een mooi uitzicht ter bevordering van het welzijn.

Bewoner centraal in het ontwerpproces

Hungeval-per-geval-benadering vanuit de bestaande wooneenheid, keert de klassieke stedelijke benaderingen om en plaatst de bewoner weer centraal in het ontwerpproces. Door de implementatie van eenvoudige en goedkope oplossingen prioriteren ze het gebruik vooraleer aan de vorm

te denken. Enkele voorbeelden zijn het creëren van wintertuinen of bioklimatische balkons met verduisterende, thermische gordijnen om te profiteren van de natuurlijke hulpbronnen, de lichtheid van de onderdelen: muren in polycarbonaat en metaal, transparante volumes en vrije indelingen in het ontwerp. Hun keuze om zich volledig te richten op actuele problemen, levenskwaliteit en de uitdagingen van duurzame ontwikkeling, impliceert dat ze verder gaan met wat er al bestaat ter verdediging van hun humanistische visie op architectuur.

ZAC Saint-Vincent-De-Paul

Een goed voorbeeld hiervan is de transformatie van het Marcel Lelong-gebouw op de ZAC Saint-Vincent-de-Paul in Parijs, een project in samenwerking met architect Gaëtan Redelsperger. Het bestaande ziekenhuisgebouw uit de jaren '50 blijft behouden en wordt getransformeerd tot een woonplaats. In de hoogte worden 3 à 4 verdiepingen toegevoegd. De appartementen, of ze zich nu in het bestaande getransformeerde of in het nieuwe, verhoogde gedeelte bevinden, zullen royale oppervlakken hebben en voorzien zijn van grote glasoppervlakken om zo veel mogelijk daglicht binnen te laten en een mooi uitzicht te bieden. De ingreep op het bestaande is minimaal, zonder sloop, en speelt daarmee in op een milieuvriendelijke aanpak met een spaarzaam gebruik van hulpbronnen en materialen. De aanwezigheid van wintertuinen en een dubbele gevel voor alle nieuwe woningen, pakt bioklimatisch de kwestie van het comfort en de energiebesparing aan, en maakt maximaal gebruik van de inbreng van en de uitwisseling met het klimaat.

Omdat het project deel uitmaakt van een gecoördineerde ontwikkelingszone, gelden er strenge regels en moeten de digitale maquettes van de projecten ingediend worden in het officiële IFC-uitwisselingsformaat. Daarom werd het project ontworpen in BIM in Vectorworks. Volgens Redelsperger kunnen ze met Vectorworks zowel aan hun eigen ontwerp- en tekenvereisten voldoen, als aan die van de opdrachtgever. “De grootste troef van de software is de vrijheid die ze biedt. Ik kan tekenen wat ik wil en hoe ik het wil.” Hetzelfde geldt voor Lacaton en Vassal, hun ideeën vragen veel ontwerprijheid, daarom werken ze met Vectorworks.

Saint-Vincent-de-Paul © Lacaton & Vassal, Gaëtan Redelsperger, Cyrille Marlin, Quartus Résidentiel, Le Bureau Jaune

archipelago

Wienerberger

LAVA

acerta

**UNDER
THE ROOF**

Departement architectuur
Department of Architecture

EXISTENZ

BATIMENT

